

מצפן הוראה

ארגז כלים להוראה

בתנאי אי־ודאות

זו אינה שנת לימודים רגילה.

- ① להתאים את הקורס לסמסטר
- ② לתכנן את השיעור הראשון
- ③ לבנות יחסי אמון עם הלומדים.
- ④ ללמד בכיתה מגוונת בזמנים מתוחים
- ⑤ להתיידד עם הטכנולוגיה
- ⑥ להעזר

שנת הלימודים תשפ"ד תהייה שנה שתחייב אותנו לגלות גמישות רבה מהרגיל. חלק מהמטרות האישיות והפדגוגיות שלנו יעברו התאמות, ההתנהלות שלנו מול הסטודנטים תהיה גמישה יותר מתמיד ונצטרך לקחת בחשבון שלא כל מה שנתכנן יצליח להתממש.

מסמך זה מציע דגשים עיקריים להוראה בימים מורכבים בהתייחס להבטים המיטיבים של למידה, ולאופן שבו ניתן לאפשר ולקדם למידה גם בתנאים שאינם מיטיבים.

← לחיצה על כל סעיף
תנווט אתכם לעמוד
הרלוונטי

צ'ק ליסט לקראת פתיחת הסמסטר

1. שליחת מייל או תאום מפגש מקדים עם הסטודנטים בזום.
2. מיקוד חומרי הקורס לקראת סמסטר מקוצר.
3. בחינה מחדש של תהליכי ההערכה בקורס, בדגש על הערכה תהליכית התורמת להפחתת לחץ ועומס ומאפשרת בקרה לאורך הלמידה.
4. הכנת שיעור פתיחה, הצגת הקורס וההתאמות לסטודנטים.
5. בניית אתר קורס בהיר ומאורגן בסביבת ה-Moodle, כולל העלאת סילבוס מעודכן. לחומרי הדרכה, לתמיכה: טל מלכא, מיקי אליאל.
6. קבלת עדכון מהמחלקה לגבי אופני ההוראה הסמסטר ובמידת הצורך: היערכות ללמידה היברידית/ למידה מרחוק

- 1.1 התאמת הקורס לסמסטר קצר
- 1.2 התאמת תכני הקורס
- 1.3 התאמת רכיבי ההערכה בקורס
- 1.4 התאמת מהלך ההוראה בשיעורים
- 1.5 ארגון חומרי הקורס
- 1.6 סיוע בניהול עצמי של הלמידה

התאמת הקורס לסמסטר הקרוב

המציאות העכשווית מעמידה בפני הסטודנטיות והסטודנטים אתגרים מורכבים, שעלולים להקשות עליהם בלמידה. אתגרים כאלה עלולים להיות מעשיים, רגשיים או נפשיים. מצב חירום מתמשך מייצר תגובות של לחץ, מתח ואף חרדה. כיצד נוכל לסייע לסטודנטיות ולסטודנטים שלנו לפתח "חוסן לימודי" ולהצליח ללמוד היטב בתנאים קשים כאלה?

2.1 דמות המרצה בכיתה

2.2 טיפים לתכנון השיעור הראשון

תכנון השיעור הראשון

בכל סמסטר, למפגש הראשון חשיבות גדולה: זו הזדמנות להציג את עצמנו, להכיר את הקבוצה, להציג את הקורס, לתת עליו מידע חשוב, ולעשות 'און-בורדינג' של הסטודנטיות והסטודנטים לתהליך למידה. הפעם, לשיעור הראשון משנה חשיבות: כדי לבסס תחושת ודאות, להרגיע, למתן תחושות אשמה, להתחיל ליצור מכנה משותף ולעודד חזרה למסלול האקדמי.

3.1 לפני פתיחת הסמסטר

3.2 לאורך הסמסטר

3.3 קבלת משוב מהסטודנטים
על תהליך הלמידה

3.4 הכרות עם נוהל התאמות למשרתי/ות
מילואים בשנקר

3.5 לומדים להמשיך: פסיכולוגיה חיובית
ושיח מיטיב עם סטודנטים בזמן מלחמה

הקלטת וובינר עם ד"ר טל בן שחר - מומלץ!

בניית יחסי אמון עם הלומדים.ות

בתקופה זו יש חשיבות גדולה במיוחד לטיפוח יחסים בונים בין המרצה לסטודנטים עבור יצירת תחושת שותפות ואחריות הדדית. חשוב לפעול באופן אקטיבי כדי לבסס את ההבנה שאנחנו פועלים מתוך רצון לתמוך בסטודנטים ובלמידה שלהם ורואים חשיבות לשלב אותם כחלק חשוב בחיי היחידה האקדמית, הפקולטה ושנקר.

לימוד בכיתה מגוונת בזמנים מתוחים

חופש הביטוי הוא ערך בסיסי בחברות דמוקרטיות, והוא מאפשר לכולנו להביע דעות ותפיסות באופן חופשי. באקדמיה, חופש הביטוי חיוני ליצירת סביבה שבה אפשר לחקור ולדון באופן ביקורתי נושאים מגוונים ומורכבים, גם אם הם שנויים במחלוקת. עם זאת, חשוב להיות מודעים לכך שצורות ביטוי מסוימות עלולות להוביל להתפשטות רעיונות אלימים ומסוכנים באופן שמערער את קיומה של סביבת למידה מכילה, מוגנת ובטוחה. איך אפשר לאזן בין השניים, במיוחד בתקופה מתוחה זו?

4.1 יצירת מרחב בטוח ללמידה

4.2 אסטרטגיות פעולה כשהשיח מתלקח

4.3 כללי אצבע לניהול שיח כיתתי בטוח

4.4 מודל 'הרמזור' - מכון אקורד

4.5 איך נתחיל את השיעור הראשון: נתונים

מסקר עכשווי וכלים יישומיים לקראת

שנת הלימודים תשפ"ד

הקלטת וובינר מטעם מכון אקורד

5.1 הכרות עם אופני ההוראה בשנקר

5.2 מדריך לזום

5.3 מדריך ל-Polycom (הוראה היברידית)

5.4 מדריך להעלאת הקלטות זום לאתר
הקורס ב-Moodle

5.5 פרטי קשר תמיכה טכנולוגית-פדגוגית

5.6 קורס הדרכה למרצים ב-Moodle

הכרות עם הטכנולוגיה

בחלק מהקורסים אופני הלמידה עודכנו לסמסטר הקרוב. ישנם מרצים שילמדו בפורמט מקוון (זום), כאלו שילמדו בפורמט היברידי (שילוב בין סטודנטים שנמצאים בקמפוס לבין כאלו שמתחברים מרחוק) וכאלו שיקליטו את המפגשים לטובת הנגשתם לציבור משרתי המילואים. כך או כך מומלץ להכיר מראש את הרכיבים הטכנולוגיים, כדי לרתום אותם לטובת ההוראה והלמידה.

- 6.1 גורמי תמיכה לסגל האקדמי
- 6.2 גורמי תמיכה לסטודנט/ית
- 6.3 קובץ סדנאות לתמיכה בהוראה (מתעדכן)

גורמי תמיכה בשנקר

בימים סוערים כאלה, גם אנחנו מתמודדים עם הקושי שלנו להכיל את האירועים המתגלגלים ובו זמנית גם עם תפקידנו המורכב והמאתגר כמרצים. כמו שבזמן חירום בטיסה חשוב לדאוג קודם כל לאספקת החמצן שלנו, כמבוגרים האחראים, גם כאן אפשר וצריך לאפשר מקום לתחושותינו כדי שנוכל להציע תמיכה לסטודנטים. במיוחד בזמנים אלו, חשוב לדעת מי הגורמים אליהם ניתן להפנות הלאה בשנקר: תמיכה אקדמית במחלקה, תמיכה רגשית, עזרה לוגיסטית, מחלקת ביטחון.

תמיכה לסגל האקדמי בשנקר

תמיכה בצרכי הוראה

שירות	איש קשר	פרטי תקשורת
סיוע בתפעול המודל	מיקי אליאל, מערכות מידע	shavit@shenkar.ac.il
בעיות טכניות בציווד בחדרי הלימוד, מערכת פוליקום, תפעול סביבת אופיס	הלפ-דסק, מערכות מידע	helpdesk@shenkar.ac.il
תפעול זום	מערכות מידע	zoomhelp@shenkar.ac.il
תפעול מידענט	יפית קנטי, מערכות מידע	myafit@shenkar.ac.il
תכנון הוראה דיגיטלית סיוע בשילוב תוכן דיגיטלי	טל מלאך, המרכז למצוינות בהוראה	TalMalka@shenkar.ac.il
ייעוץ אישי, סיוע פדגוגי בתכנון הקורס	רון די-נור, המרכז למצוינות בהוראה	kidum@shenkar.ac.il

מענה תעסוקתי ואקדמי למרצים

שאלות בנושאי ניהול אקדמי, בחינות, ציונים, הפקת אישורי העסקה, פתיחת מייל שנקרי עבור קבלת הרשאות לזום	רגינה אדמוביץ	academic@shenkar.ac.il
שאלות בנושא חוזה העסקה	גלי דאר	galid@shenkar.ac.il
שאלות בנושא שכר ותנאים סוציאליים	קטיה גרינברג	katyag@shenkar.ac.il
שאלות בנושא בחינות, הערכה וציונים	חגית וינברג	hagit@shenkar.ac.il

בטחון ובטיחות

מתן מענה דחוף על מצוקה ביטחונית בזמן שיעור	איציק בנבישתי, אחראי בטחון	054-6960962 / itsik_ben@shenkar.ac.il
שירות פסיכולוגי	ד"ר ליאור עידן בר נחום	psy@shenkar.ac.il

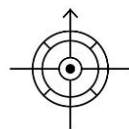
**תמיכה
ומענה רגשי
לסטודנטיות
וסטודנטים
בשנקר**

שירות	נציג/ה	פרטי תקשורת
מענה על בעיות אישיות, פניות בנושא אפליה, פגיעה בזכויות, סיוע כלכלי	קובי פרץ	kobip@shenkar.ac.il
הל"ה - המרכז לקידום הסטודנט/ית תמיכה וליווי סטודנטים עם לקויות למידה, הפרעת קשב ועולים חדשים, הקניית כלים ומיומנויות להצלחה בלימודים	רעות שליט	y-hila@shenkar.ac.il
רכזת נגישות - ליווי סטודנטים עם לקויות פיזיות, חושיות, קוגניטיביות, מתמודדי נפש ומחלות כרוניות	שירה קליימן	neg-hila@shenkar.ac.il
שירות פסיכולוגי	ד"ר ליאור עידן בר נחום	psy@shenkar.ac.il
היחידה לסטודנטים/ות מהחברה הערבית	סואר איוב	sewarayoub@shenkar.ac.il
מענה בנושא מילואים	קרן ביתן שמש	kerenbs@shenkar.ac.il
מתאמת דקאנט, רכזת מלגות סיוע כלכלי	יפה צור	yaffaz@shenkar.ac.il

מודלים
של הוראה
מרחוק
ומקרוב

מרחוק	מקרוב	
למידה בשימוש בפלטפורמת זום כאשר כל אחד ואחת נמצאים במקומות שונים.	מפגש פיסי בקמפוס.	סינכרוני
הנגשה של כל התכנים והפעילויות באתר הקורס ללמידה עצמית בקצב אישי או קבוע מראש.	אין.	אסינכרוני
הוראה בכיתה ייעודית (מצויידות במערכת Polycom) של סטודנטים הנמצאים בקמפוס וסטודנטים המתחברים מרחוק. על מנת להקל על ניהול השיעור ירוכזו שאלות מרחוק ע"י סטודנטית בכתה למענה מסודר.		היברידי

יש לעדכן מראש על כל שינוי במבנה הקורס

מודל הרמזור (מכון אקורד)

מודל הרמזור (אקורד)

אמירות
והתנהגויות
לגיטימיות

אמירות
והתנהגויות
לא מכבדות

אמירות
והתנהגויות
פוגעניות

← לחיצה על התמונה
תעביר אתכם למצגת
הרלוונטית

כללי אצבע לניהול שיח כיתתי בטוח

כללי אצבע לניהול שיח כיתתי בטוח

1. הכירו בשונות
2. הקפידו על שפה ניטרלית
3. נהלו את השיח באופן אקדמי
4. הקשיבו זה לזה, באמת
5. חזקו את המשותף
6. הכירו גם בגבולות חופש הביטוי
7. אל תתנו לעניינים לגלוש
8. גלו רגישות מוגברת, יותר מתמיד

← לחיצה על התמונה
תעביר אתכם למצגת
הרלוונטית

הערכה מסכמת
(Summative Assessment)

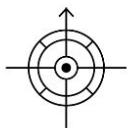
תיאור הישגים - מסכמת את הלמידה של הסטודנט בנקודת זמן מסוימת, בדרך כלל מתבצעת בסוף הקורס. אף ששיטה זו יעילה לצורך הערכת מספר גדול של סטודנטים בנקודת זמן אחת, היא פחות אופטימליות ללמידה משמעותית של ידע, תוכן ומיומנויות (מכיוון שסטודנטים נוטים לשכוח את הנלמד במהרה).

- פרויקט מסכם
- מבחן

הערכה מעצבת
(Formative Assessment)

הערכה או משוב הניתנים במהלך תהליך הלמידה באופן כזה שיכול לסייע ללומד לעצב את המשך התהליך, היתרון הוא שכאשר הלומד/ת מקבלים משובים תוך כדי למידה, הם יכולים לעצב באופן פעיל את המשכה. לעומת זאת, כאשר המשוב ניתן רק בסוף הקורס או בסוף הנושא הנלמד, לא ניתנת ללומדים הזדמנות להתנסות בדרכי פיתרון או חשיבה שונים. ניתן לומר כי הערכה המעצבת היא דרך של המנחה ללוות את הלומד ולהשפיע על היבטים שונים בתהליך הלמידה ותוצריו. לדוגמה, משוב באמצע הסמסטר יכול לעודד את הלומד להשתתף באופן פעיל יותר בדיונים או ללמוד לשאול שאלות ולחשוב בצורה ביקורתית יותר במידה והוא ניתן בנקודת זמן בה הלומד יכול לשנות את דרכי הלמידה ולבחון כיצד השינוי משפיע הן על החוויה והן על המשוב. בעולם בו ניתן להשתמש בבינה מלאכותית כדי לפתור ללא מאמץ מבחן רב-ברירה, שאלות עם תשובות קצרות, לייצר מאמרים ולכתוב דוחות, עשויים הסטודנטים להתפתות להשתמש/להסתמך יתר על המידה בכלי הבינה המלאכותית על מנת להשיג ציונים גבוהים. שילוב הערכה מעצבת יכול לאפשר למרצה לראות את תהליך הלמידה של כל סטודנט בצורה מבוקרת.

- בחני אמצע סמסטר
- תרגילים לבדיקת ידע לאורך הקורס
- הוראת עמיתים בנושאי הקורס
- יומן רפלקציה / בלוג / vlog על נושא הקורס בהקשרים אקטואליים
- כתיבת קטעים קצרים לאורך הסמסטר בכל 1-2 שיעורים

מדריך לאקדמיה: כלים להתמודדות עם אתגרים בזמנים מתוחים. אקורד – פסיכולוגיה חברתית לשינוי חברתי. 2023 לינק

מגמות ביחסי יהודים וערבים בישראל בעקבות מלחמת חרבות ברזל. אקורד – פסיכולוגיה חברתית לשינוי חברתי. 2023 לינק

ניהול הגיוון ויחסי יהודים-ערבים בזמן מלחמה. המרכז הבין-תרבותי לירושלים. 2023 לינק

יצירת מרחב לימודי בטוח במציאות של המשבר הנוכחי. האוניברסיטה הפתוחה, נובמבר 2023. לינק

מדריך להגברת הרגישות והכשירות התרבותית במרחב האקדמי. אוניברסיטת בן-גוריון. 2021. לינק

מדריך יוזמות אברהם להתמודדות עם המשבר באקדמיה. יעל מעין, יוזמות אברהם. 2021. לינק

המלצות להתנהלות השיעור הראשון. חברי סגל מבית-הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב, נובמבר 2023. לינק

המלצות לשיעור ראשון. פורום המרכזים לקידום ההוראה בישראל, נובמבר 2023. לינק

איך פותחים את הסמסטר? מדריכים מטעם האוניברסיטה העברית, דצמבר 2023. לינק

אקדמיה בזמן מלחמה: כלים להתמודדות במרחב הכיתתי. מפגשי הנחייה בשנקר בנובמבר-דצמבר 2023, ד"ר יעל בן-דוד

תודתנו נתונה:

- לפורום המרכזים לקידום ההוראה בישראל על שיתוף בידע להכנת מסמך זה.
- לצוות המרכז למצוינות בהוראה, צוות מערכות מידע וצוות דקאנט הסטודנטים והסטודנטיות בשנקר.
- ליחידה למצוינות וחדשנות בהוראה ולמכון לסימולציות במכללת תל-חי על הנחיית סדנה בשנקר ושיתוף בידע להכנת מסמך התרחישים לפי מודל הרמזור.
- למרצות ולמרצות שהשתתפו בסדנאות בחודש האחרון על התרומה בידע לניסוח המסמכים.
- למרצים ולמרצות שהיו שותפים לניסוח המסמכים: דקל בוברוב, הילה שאלתיאלי, יעל בוגן, מושון זר-אביב, מיכל פאוזנר, רחל דהן תענך, תמר בר-דיין
- לד"ר יעל בן-דוד על הנחיית סדנאות בשנקר ושיתוף בידע להכנת המסמכים.

המידע המובא במדריכים מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות, אך מיועד לכל המינים.

”ואפשר לראות את התקווה כמין עוגן, שנזרק מתוך קיום חנוק
ונואש לעבר עתיד טוב וחופשי יותר. לעבר מציאות שעדיין איננה
קיימת, שרובה עשוי ממשאלות לב. מדמיון. העוגן נזרק ונאחז
בקרקע העתיד, והאדם, ולפעמים חברה שלמה, מתחילים למשוך את
עצמם אליו.

זה מעשה אופטימי: היכולת להשליך את העוגן הדמיוני אל מעבר
לנסיבות המוחשיות והשרירותיות מעידה על כך שבנפשו של האדם
שמעז לקוות יש עדיין מקום אחד שהוא חופשי. מקום שאיש לא
הצליח לדכא אותו, ולא לזהם.”

